తెలంగానా వార్తలు

ఆంధ్రోద్యమప్రచారము

(స్థాయీసంఘపక్షమున)

కొలూరు

ఈగ్రామం నిజామాబాదు తాలూకాలో చేరినది. ఇది శ్రీయుత నీలకంఠ శాస్త్రిగారి ముఖ్తా. ఇచట గృహసంఖ్య ౨౦౦ జనసంఖ్య ౮౦౦ మాల్గుజారిరకం రు ౯౦౦౦ లోకల్ఫండు రు ౫౬౨౪.

అశ్రద్ధ

బాటలసౌకర్యములేదు. త్రాగుటకు చెరువు నీరువాడుకొనెదరు. పారిశుద్ధ్యమునుగురించి రైతులుగాని గ్రామోద్యోగులుకాని యేమాత్రము శ్రద్ధవహించుచున్నటుల కొన్పించదు. ఒకఖాస్గీపాఠశాలగలదు. పదిమంది విద్యార్థులుగలరు. పనివాండ్లు వెట్టిచాకిరికిలోనై యున్నారు. రైతులు ఋణగ్రస్తులై యున్నటుల తెలిసినది. సర్కారీకిస్తుకొగాదా జరుగుచున్నది. పరపతిలేని రైతులు నానాబాధల పడుచున్నారు. ఇంకొకవైపున సాహుకారులయొత్తిడి జరుగుచున్నది. ఎట్టివిధమైన వ్యాధులులేవు. పశువులకు మేతదొరుకుచున్నది. నీటిసౌకర్యముగలదు. టపాఖానాలేదు.

— —

కొండూరు

ఈగ్రామం నిజామాబాదు తాలూకాలో చేరినది. ఇచట గృహసంఖ్య ౧౨౮ జనసంఖ్య ౮౫౦ మాల్గుజారిరకం రు౬౦౦౦ లోకల్ఫండు రు ౩౬౨ గలదు.

వెట్టిచాకిరి

బాటలసౌకర్యము లేదు. హరిజనులకు గొండ్లవాండ్లకు చాకండ్లకు ఇనాములులేవుకాని వెట్టిచాకిరి తప్పుటలేదట. ఒకఖాన్గిపాఠశాలగలదు ౨౦ మందిపిల్లచదువుచున్నారు. పటేలు పట్వారీలు గ్రామపారిశుద్ధ్యవిషయమై శ్రద్ధతీసుకొనుచున్నటుల కనుపించదు. రైతులుచాలాహీనస్థితిలోనున్నారు. సర్కారిరకంకొరకు ఒకవైపు సాహుకారిఅప్పుకొరకు, ఇంకొకవైపు యొత్తిడి జరుగుచున్నది.

సర్కారీరకం వసూలుకాకున్న పటేలుపటువారీలకు జెర్మానాలు వేయుచున్నారట.

మాకులూరు

ఈగ్రామం నిజామాబాదు తాలూకాలో చేరినది. ఇచట గృహసంఖ్య ౮౦౦ జనసంఖ్య ౧౬౦౦ మంగలికత్తులుచేయుటలో ఇచటివారు చాలా పేరుపొందినవారు. హరిజనులకు, ఇతరులకు యినాములులేవుకాని వెట్టిచాకిరి చేయించుకొనుటలో ఎవరునువెనుదీయుటలేదు. లోకల్ఫండు పాఠశాలకలదు. ౮౦ మంది విద్యార్థులుగలరు.

మాల్గుజారిరకం రు ౨౦౦౦౦ లోకల్ఫండు ౨౦౦౦ వున్నది. నిజామాబాదు వెళ్లుటకుతప్ప ఇతరత్రాయే గ్రామమువెళ్లవలసియున్నను బాటలు చక్కగాలేవు. నీటిసౌకర్యముగలదు.

ఆంధ్రపత్రికా పఠనాలయస్థాపనము

ఈశ్వరనామసంవత్సర జ్యేష్ఠబ ౧౨ల రోజున యువకసోదరులు సమావేశమై పఠనాలయస్థాపనానంతరము కార్యనిర్వాహక మెన్నుకొనిరి.

శ్రీయుత వెంకట్రావుగారు, అధ్యక్షుడు
,, గంగారాంగుప్తగారు కోశాధిపతి
,, భోజన్నగారు సహాయకార్యదర్శి
,, వెంకట్రామగారు కార్యదర్శి
,, హనుమంతరావుగారు సభ్యుడు
,, లక్ష్మాగౌడుగారు ,,
,, పోసెట్టిగారు ,,
,, రాములుగుప్తగారు ,,

ఉద్దేశ్యములు

౧. ఆంధ్రులలో పరస్పరసానుభూతి కలిగించుట.

౨. చదువురానివారలకు పత్రికలు చదివివినిపించుట.

౩. ఐకమత్యము కలిగియుండుట.

౪. మాతృభాషాభివృద్ధికై పాటుబడుట.

ప్రస్తుతముగోలకొండపత్రికనుతెరుమాసము లకుగాను తెప్పించుటకు తీర్మానించుకున్నారు.

గోలకొండ కథలసంచిక

చందాదారులకు	వెల	రు	౧-౦-౦
ఇతరులకు	,,	,,	౨-౦-౦

వెలమల

ఈగ్రామము నిజామాబాదు తాలూకాలో చేరినది. ఇచట గృహసంఖ్య ౬౦౦ జనసంఖ్య ౨౫౧౦ ఒక లోకల్ఫండు పాఠశాలగలదు. ౨౫ మంది విద్యార్థులుగలరు. మాల్గుజారీరకం రు౧౬౦౦౦ లోకల్ఫండురకం రు౧౧౦౦ గలదు. బాటలసౌకర్యమె తమాత్రములేదు.

గ్రామము మొత్తముకలిసి దాదాపు ౩౦౦౦౦ ఋణభారముగలదని తెలిసినది. మాల్గుజారిరకం తకావిరకం వసూలుకాకుండ యున్నదట. పారిశుద్ధ్యత ఎంతమాత్రము లేదు. హరిజనులకు, గొండ్లవాండ్లకు యినాములులేవు కాని వెట్టిచాకిరిచేయుట తప్పుటలేదు. చేయకున్న యో గ్రామములో యుండవద్దనియు గుడిసెలుండనీయమనియు బెదరించెదరట. పోలీసుఠాణా గలదు. పాపము వీరికష్టము లెన్నటికి దేవునికి తోచకున్నది.

ప్రబోధము

పైగ్రామాదులలో యక్షిగానముద్వారా ప్రభుభక్తి, ఐకమత్యము, జీవకారుణ్యము, మద్యపాననిరసనము, శీతజ్వరము, ఆంధ్రోద్యమతత్వము, గ్రంథాలయ, పత్రికాపఠనప్రయోజనము, దానము, ధర్మము మొదలగువిషయములను గురించిబోధించనయినది.

గోలకొండ పత్రిక

ఈశ్వరనామ సం॥ ౪ ఆషాఢశు॥ ౧౪

గురువారము

మద్రాసు శాసనసభ

కాలము మారినది. ఇంకను తీవ్రముగా మారుచున్నది. కాంగ్రెసుపక్ష శాసనసభ్యులకు అధికారము వచ్చెనని చెప్పక తప్పదయ్యెను. అది కాంగ్రెసువారి షరతులపైననే! ఇటీవల లార్డు వెలింగ్డన్ (భూతపూర్వ వైస్రాయి బహద్దూర్ గారు) లండనులో "కాంగ్రెసువారి పలుకుబడి ఇప్పుడు పూర్తిగా పడిపోయినది." అని సెలవిచ్చిరి. అది తన పరిపాలనా సామర్థ్య ఫలమని వారి యుద్దేశమేమో! ఆర్డినెన్సులతో, లాఠీలతో, కారాగారములతో ఇంగ్లీషు పద్ధతులతో కాంగ్రెసును అణచితిమని వారియూహయై యున్నను అసంతయు భూతపూర్వ రాజప్రతినిధిగారి బుద్ధిభ్రమయని కాంగ్రెసువారు నిరూపించిరి. వెలింగ్డన్ గారికి ముందు ఒకమారు శాసనసభల ఎన్నికలు జరిగినప్పుడు గాంధిగారు వాటిని బహిష్కరింపుమని ప్రజలనాజ్ఞాపించిరి. ఆ కాలములో ఎన్నికల తావులందు (Polling Stations) ఎన్నికల అధికారులు నిర్మానుష్యమైన తమ తమ గదులలో గుర్రుపెట్టుచు శూన్యప్రపంచముల దిలకించుచుండిరి. ఓట్లిచ్చువారే యీ విశాల భారతభూమిలో ఎంత వెదకినను దొరకరో యేమో అనివారి కనుపించినది.

ఈనాడు గాంధిగారు శాసనసభలలో పోవచ్చునని సెలవిచ్చిరి. శాసనసభల ఎన్నికల దృశ్యము విచిత్రముగా నుండెను. నెయి...గా ఓటర్లలో నిండియుండు అందరును, వృద్ధులు, స్త్రీలు, చదువురానివారు అందరు పోలింగుస్థానములందు క్రిక్కిరిసిపోయిరి. పలుకుబడి గలిగిన రాజులను, మహారాజులను, జమీందారులను, మంత్రివర్గాలను, "సర్" బిరుదాంకితులను, కోటీశ్వరులను వేనవేల అందరిని కాంగ్రెసుపక్షములో నిలచిన మామూలువారే కొందరు ఓడించిరి. ఆ ఓడింపు సాధారణమగు పరాజయముకాదు. కాంగ్రెసుప్రతిపక్షులెందరో దానివలన తమ ధరావతులను కోలుపోయిరి. ఏ వెలింగ్డనే మన నావహసించినను సత్యమును మాత్రము కప్పిపుచ్చజాలరు.

కాంగ్రెసువారికి శాసనసభలందు అధికారము చేజిక్కినది. మద్రాసులో మొన్న రాజగోపాలాచారి ప్రధానమంత్రియొక్క నిర్ణయముప్రకారము మంత్రివర్గము, శాసనసభాధ్యక్షోపాధ్యక్షులు నిర్ణయింపబడిరి.

పూర్వము శాసనసభలన్న సూటుబూటులతోనే విశేషముగా సంబంధముండినట్టిది. ఇంగ్లీషులో పండితులైనవారే అందు వెళ్ళుచుండిరి. జాతీయత అందు విశేషముగా పరిశోధనాంశముగానే యుండుచుండెను. ఒకనాడు గాంధిటోపి నెత్తిననుంచిన ఆనెత్తిపై లాఠీ యెప్పుడే వేగముతో దిగునని దిగులుబడుచుండెను. ఒకనాడు లంగోటీ (Loin-cloth movement) ఉద్యమాన్ని పరిహాసము చేయుచుండిరి. ఒకనాడు ఖద్దరును పటుకార్లతోనైనను ముట్టిచూడకుండిరి. ఒకనాడు "వందేమాతరం" అనిపాడిన జైలుబాటచూపుచుండిరి.

నేడో? అంతయు తలక్రిందైనది. రాజగోపాలాచారిగారు ప్రాతచెప్పులతో, ఖద్దరు అంగీధోవతితో, ఉత్తనెత్తితో ప్రధాన మంత్రిత్వ సింహాసనము నలంకరించుచున్నారు. బులుసుసాంబమూర్తిగారు లంగోటీతో ఉత్తరీయముతో అధ్యక్షస్థానము నాసీనమగుచున్నారు. గాంధిటోపీలకు, లాఠీలకు మారుగా సలాములు దొరకుచున్నవి. వందేమాతరం జాతీయ గీతములతో శాసనసభ ప్రారంభమగుచున్నది.

ఎంతగొప్పజీతగాడైన అంత ఘనుడగు మంత్రి యనుపించుకొనుచుండెను. ఒక కాలములో మంత్రిపదవులు లోభనీయములుగా నుండెను. నేడు మంత్రుల జీతాలు నెలకు ౫౦౦ రూపాయలనుండి ఒక్క క్షణములో ౫౦౦ రూపాయలవరకు తగ్గింపుచేసుకొన్నారు. ఇదికాంగ్రెసువారే నిర్ణయించి తగ్గించుకొన్నదే కాని శాసనముద్వారాకాని గవర్నరు ఆజ్ఞలవల్ల తగ్గింపు చేయబడినది కాదు. నేటిక రేపటికి కాంగ్రెసువారు ఎల్లు జైళ్ళలో కోర్టులలో త్యాగము బూను వారో ... నేడు అధికారస్థానము వహించి ... త్యాగ ... నూత్న నారమునకు ... ప్రథమ ప్రదర్శనము.

కాంగ్రెసు మంత్రివర్గము అధికారములో చెప్పట కేమయు కాంగ్రెసు జయమగును. అది మహద్భాగ్యకరమైనది ప్రజలకు. అది లార్డు వెలింగ్డన్ గారికి జవాబు. నిరంకుశ పాలనము చేయుచున్నందరికి గుణపాఠము. ప్రపంచము దేంట్లైనను ఏనాడైనను నిరంకుశపరిపాలనము జరిగినట్లైన ప్రజలు తాత్కాలికముగా తూష్ణీంభావముతో నమ్ములై యుండుటను జూచి నిరంకుశులు అది తమ ఘనతగా భావించి యుండుట పొరపాటు. సమయమువచ్చిననాడు ప్రజలు తమ అసమ్మతిని బాగుగా గుర్తుపడునట్లుగా, ప్రకటించి తీరుదురు.

ఇక ముందు కాంగ్రెసువారి శాసనపధానము పరిపాలనము యెట్లుండునో చూడవలసియున్నది. దేశాభ్యుదయమునకై త్యాగముచేసినవారు దేశోన్నతికి కాక మరే విషయమై పాటుపడుదురు?

పునరోద్ధరణము

[స్వకీయవిలేఖరి]

హైదరాబాదు ౧౦-౧౦-౪౬.

ప్రభుత్వపు లాక్లాసు విద్యార్థి సంఘము ౧౩౩౬ రాఫ.లో స్థాపింపబడియుండెను. కాని సభ్యుల నిరాదరణమువలన సరిగా పనిచేయకుండెను. గతసంవత్సరము సంఘాధ్యక్షులగు ప్యాకిస్టరు రామచంద్రనాయకు గారి ప్రోత్సాహమువలన తిరిగి సంఘకార్యములారంభింపబడియుండెను. ఐనను విద్యార్థులలో సరియగు నుత్సాహము కనబడకుండెను. అందువలన సంఘమును పునరుద్ధరించి, విద్యార్థులలో నైకమత్యమును చేకూర్చుటకై నిన్న ౯-౧౦-౪౬ నాడు సాయంకాలము, హైకోర్టుభవనమున శ్రీయుత నారాయణరావు కాలోజీగారి యధ్యక్షత క్రింద యీ సంఘపు సమావేశము జరుపబడినది. శ్రీయుతులు వేంకటరాజన్న అవధాని, మురళీధరరావు, జియాఉద్దీన్ వకీలుగారలు సంఘావశ్యకతను గురించి యుపన్యసించిన తరువాత మాతనవత్సరమున నీక్రిందివిధముగా ఎన్నికలు జరిగెను—

అధ్యక్షులు

శ్రీయుత రామచంద్రనాయకుగారు, ఎం. ఏ; బారట్లా.

ఉపాధ్యక్షులు

శ్రీయుత నారాయణరావు కాలోజీగారు.

కార్యదర్శి

శ్రీయుత వైద్యవీర వేంకటరాజన్న అవధానిగారు.

సహాయ కార్యదర్శి

శ్రీయుత షౌకతలీ గారు

కోశాగారకుడు

శ్రీయుత మురళీధరరావు గారు.

సభ్యులు

శ్రీయుత అహ్మదుజా గారు

„ శ్రీధరరావు గారు, వకీలు.

„ ఫాభరుహుసేను గారు

„ జయాఉద్దీను గారు, వకీలు.

„ నరహరిరావు గారు.

„ శంకరరావు గొలస్కరు గారు వకీలు

„ మాధవరెడ్డి గారు, వకీలు.

„ మహమ్మదుహుసేన్ ఖాన్ గారు

„ వేంకటసుబ్బయ్య గారు, వకీలు.

„ అబ్దుల్ జలీలు గారు

ప్రత్తి బేళ్ళు

౧౯౭౭—౨౨ తో అంతమగు వారములో ఫ్యాక్టరీలలో ఒత్తబడిన ప్రత్తిబేళ్లు ౨౩౩౨.

గతవత్సరమీ వారములో „	౪౦౫౩
ఈకాలములో మొత్తము „	౩౪౪౯౧౧
గతవత్సరమీకాలములో „	౨౬౬౦౯౪

౨౫జూన్ తో అంతమగు

వారములో	౨౦౫౭
గతవత్సరమీవారములో	౩౦౧౯
ఈకాలములో మొత్తము	౩౪౯౭౯౯
గతవత్సరమీకాలములో	౨౬౯౨౧౩

[ప్రకటనశాఖ]

వార్షికోత్సవము

నైజాంకాలేజీయందలి ఆంధ్రసారస్వత సమితియొక్క వార్షికోత్సవము సోమవారము ౨౬జులైకోజాన కాలేజీహాలునందు శ్రీతణికెళ్ళ వీరభద్రుడుగారి యధ్యక్షతక్రింద జరుగగలదు. శ్రీమొక్కపాటి వేంకటరత్నం శివిగారు ఆంధ్రసారస్వతముగూర్చి యుపన్యసించెదరని సమితికార్యదర్శి తెలుపుచున్నారు.

సవాలుకు జవాబు

నవాబు సర్ సాలార్జంగుబహద్దురు, శ్రీరాజా అరాముడ శ్రీనివాసరావు మొదలియార్ (జమీందార్ ఆపురాజాపేట) గార్ల పోషకత్వమున ఖ్యాతిగడించిన ప్రొఫెసరు లక్ష్మీనారాయణనాయుడు "రుస్తుమెహిన్ద్" గారి సవాలునకు ప్రొఫెసరు జఫరుగారు బలప్రదర్శనము గావించెదనని జవాబు పంపిరి. వీరిటీవల ప్రయాగయందు గజముపై నాపి సువర్ణపతకము ఒడసిరి. మీరటనగరమున వీరు కలియుగభీము అగు దొరస్వామిని నోడించిరి. ప్రస్తుతము వీరి నగరమునకేతెంచి క్రిందివిధముగా అంధ్రవస్తాదుకు జవాబుపంపిరి:—

౧—పత్రికోద్వారా అంధ్రవస్తాదు తమబల ప్రదర్శనవివరములను తెలుపవలయును—

౨— నేనుగూడా నాప్రదర్శనముల ప్రకటించెద.

౩— పరీక్షించుట కొకయన్నతోద్యోగిని నియమించవలెను—

౪— ప్రదర్శనసరికరములు వీరికద్దయుండవలయును—

౫— రుస్తుమెహిన్ద్ కార్యములు జఫర్ నెరవేర్పను— నెరవేర్పనిదియు రుస్తుమెహిన్ద్ సలుపవలయును—

౬— జఫర్ ప్రదర్శనములు రుస్తుమెహిన్ద్ సలుపవలయును— లేనిచో నతను జఫర్ సలుపును.

౭— ఉభయులు నిర్ణీతాధికారి నిర్ణయమునంగీకరించవలయును—

జయమొందినవారికి హైదరాబాదు ప్రతి పట్టముగా నొసగవలయును— పత్రికలలో ప్రకటితమగును.

ఇదివరకు జవాబొసగిన యుత్తర హిందూస్థానమువారు— ఆమొక్కవారు పోటీకిరాక నోరిపోయిరి—

జి. జాషువా కవిగారు

ఆధునిక కవిపుంగవులలో విఖ్యాతులును కవికోకిలబిరుదాంకితులునగు మీరు జి. జే. వేది ౩౦ శుక్రవారము నాడు ఉదయము మన హైదరాబాదునకు రానున్నారు. వీరీనగరము... సుమారొక ... మురళీజాల... శ్రీకృష్ణదేవరాయాంధ్రభాషానిలయము మొదలగుకొన్ని సంఘ్య... ప్రసంగములను ... యుపన్యసింపనున్నారు. ఆంధ్రులందరు ... వీరి ... నెరచెట్టు ... బాగుపరచుకొనవలెనని ... జేకబరసన్... గారు తెలుపుచున్నారు.

ప్రొఫెసర్ జి. రంగాచార్యులు గారు

... అఖిలభారతీయ ఆయుర్వేద వైద్య సమితియొక్క హైదరాబాదుశాఖ మహాజనసభసమితి యధ్యక్షులగు ప్రొఫెసర్ జి. రంగాచార్యులుగారు వచ్చుచున్నారు. ... ఆసెంబ్లీహాలులో జరుగుశాఖయొక్క మహాసభయందు పాల్గొననున్నారు. ... వీరియధ్యక్షతక్రింద సికందరాబాదశాఖ మహాసమ్మేళనము జరుపబడును వైద్యులు యితరులు పాల్గొనవలయునని సమితి కార్యదర్శిగారు తెలుపుచున్నారు.

బ్యాంకులాభము

౩౦—౬—౩౭ తో అంతమగు సగము సంవత్సరమునకు వ్యవహారమువలన నింతలాభము గడించినటుల సెంట్రల్ బ్యాంకు ఆఫు ఇండియావారు తెలుపుచున్నారు:—

ఈఅర్ధసం॥పులాభము పూర్వపుబాకీతోసహా	౧౯,౧౨,౦౬౩ రు.
ప్ర. శ. ౬ గా చెలుప బడినభాగ్యము	౫,౦౪,౩౯౬ రు.
రెండవ అర్ధసం॥రమునకు తెచ్చినవిలువ	౧౪,౦౭,౬౬౭ రు.

కాంగ్రెసువారలుమంత్రిపదవులనుస్వీకరించక త్రోసివేయుచున్నంతకాలము దేశములో ఎవరికంఠ్యమెక్కువనో అట్టితటస్థులు, కాంగ్రెసువారు మంత్రిపదవులను తీసికొనిన బాగుండును అనుకొనుచు తహతహపడుచుండిరి. అఖరుకు కాంగ్రెసువారలు మంత్రిపదవులను స్వీకరించినతర్వాత, ఇపుడు వారలలో చనలు కాంగ్రెసువారు సరిగానిర్వహించగలరా అని సంశయము వెల్లడించ ప్రారంభించినారు. ఉదాహరణార్థము ఒకడు మదరాసుమంత్రివర్గనిర్మాణమునుచూచియే తనఅనుమానమును దృఢపరచుకొనుచున్నాడు. ఇదివరకు కాంగ్రెసేతరమంత్రివర్గములలో ఆంధ్రుల సంఖ్యయే ఎక్కువగనుండుండెను, ఇపుడు తమిళులకు ఐ మంత్రిపదవులును, ఆంధ్రులకు మూడే మూడు మంత్రిపదవులును అయినవని ఒకఏడ్పు.

దానినిగురించి అంత ఆక్షేపణచేయుట తప్పుగాని, పైవారిఆజ్ఞకు తిరుగుబాటు చేయుటచే కాంగ్రెసు శిక్షించిన డాక్టరు రాజన్ గారిని మంత్రినిగ చేయుటచే కార్యము జరుగకుండెనా అను ఆక్షేపణమాత్రము త్రోసివేయతగని ఆక్షేపణయని యెన్నికలలో ఎన్నుకొనబడని కూర్మావెంకటరెడ్డినాయుడుగారిని మినిస్టరుచేసి మంత్రిపదవికెక్కించినందుకు నిరతముగా ఆక్షేపణచేసిన కాంగ్రెసు పత్రికలు యేను రెడ్డినాయుడుగారికలలే ఎన్నికలలో ఎన్నుకొనబడని రాజన్ గారిని మంత్రినిచేసి నావినేటుచేయించుట ఆక్షేపణీయము కాదా!

ఇటీవల ఎన్నికలనుండే కాంగ్రెసుసభ్యుడుగ పేర్కొనబడకుండిన డాక్టర్ సుబ్బరాయన్ గారికి ఒకమంత్రిపదవినొసగుటచూచినా సుబ్బరాయన్ గారు మంత్రియగుటకే కాంగ్రెసు సభ్యులైనటులున్నది! ఈసుబ్బరాయన్ గారు మొదటినుండి కేవలకు కాంగ్రెసు వారు మంత్రిపదవులను చేపట్టుటకే సుముఖులుగా ఒత్తిడి చేసిరి.

తర్వాత కాంగ్రెసువారి తీర్మానముప్రకారము ప్రధానమంత్రికిని నెలకు ౫౦౦ రూపాయలు ఇకంటె ఎక్కువజీతమునొసంగరని నారు! ఇది చాలా సంతోషకరమైనమాటయే. కాని కూర్మావెంకటరెడ్డినాయుడుగారి మంత్రివర్గమునందు ఆరుసవేలు (ముఖ్య) చాలావరకు తగ్గించినను, ఇపుడు పది వంది అయి నా పరవా లేదనుకున్నారు. ఎట్లనగా కూర్మావారి మంత్రివర్గములో ప్రధానమంత్రికి నెల ౧కి రూ ౪౦౦౦ లును, తక్కిన అయిదుగురుమంత్రులకు నెల ౧కి రూ ౩౫౦౦ లను జీతములుగుటచే ప్రతినెలకు మంత్రులజీతములపై నెల ౧కి రూ ౧౧౫౦౦ లగుచుండ, ఇపుడు ౧౦ మంది కాంగ్రెసుమంత్రులకు కలిపి నెల ౧కి రూ ౫౦౦౦ లమాత్రమే అగుచున్నది. ఇపుడు పూర్వముకంటెను, ప్రతికాంగ్రెసుమంత్రికి ఒకకార్యదర్శిని ఏర్పరచుకొనినారు. అఖర్చు అని ఆక్షేపించుచుకే మో. అఖర్చు కలుపుకొన్నను తక్కువయే. ప్రతి కార్యదర్శికి నెల ౧కి రూ ౫౦౦ల జీతము చొప్పున మొత్తము కార్యదర్శులనెలజీతములు రూ ౫౦౦౦ లగుచున్నను, దీనిని మంత్రుల జీతములతో కలిపినను నెల ౧కి రూ ౭౫౦౦ మాత్రము, కూర్మావారిమంత్రివర్గమునకు

ఆచారి గారి గీతారహస్యము

ఈ మంత్రివర్గమువారు చేయనున్న మేలు

జీతముల జాబితా

అగుచుండెను రూ ౧౧౫౦౦ కును సహస్రములు వారకున్నది.

అయితే ఇంకొకతమాషా! ఈకార్యదర్శులను వారలెందులకో, అసలు శాశ్వితమైన సివిలుసర్వీసు సంబంధమైన కార్యదర్శులు వేలజీతములనులాగుచు ఉండనేఉన్నారు. పైగా ఈ కార్యదర్శులపదవులనుగూర్చి క్రొత్త రాజ్యాంగ శాసనములో ఏర్పాటులేనందువల్ల, వారలజీతములు శాసనప్రకారము మంజూరుకావు. అంతేగాక శాసనసభలో సభ్యులైనవారలు జీతముగలఉద్యోగములను స్వీకరించుట నిషిద్ధము కూడా అయియున్నది! అయినేమాయె, కార్యదర్శులు ఉండితీరవలసినదే! అవసరమైనచో శాసనమునే మార్పించవలెను. ఈమార్పునకై రాజగోపాలాచారిగారు ఒక క్రొత్తచిత్తుచట్టమును ప్రవేశపెట్టగలమని —ఎప్పుడోకాదు, ఆలస్యములేకుండ రాబోవుసమావేశమునందే— ౧౯ జులైతారీఖు మదరాసుఅసెంబ్లీలో తెలియబరచినారు. ఆచిత్తుచట్టము ఆమోదించబడదని భయమా! మనకాంగ్రెసువారేగా అసెంబ్లీసభ్యులలో అధికసంఖ్యాకులు, ఇకగవర్నరుగారు ఆమోదించకుందురనియా భయము, అదియుఅక్కరలేదు. నిన్న గాక మొన్న నే మంత్రులు కాంగ్రెసువారైనను ఎవరైనను గవర్నర్లు సమాకారులుగానుండవలెనని దేవదేవరని భీష్మించుకొనియుండిన కాంగ్రెసువారలను సంతృప్తిపరచుటకై గవర్నర్లేగాక గవర్నరుజనరలును, సెక్రెటరీ అపు స్టేటున్ను వాగివాగియుండ అంతట్లో నే అడ్డు తగులుదురని ఎవరనుకొనగలరు!

సరే ఇపుడు ఈకొత్త కార్యదర్శులజీతాలఖర్చు చేరినను పూర్వపు మంత్రులఖర్చులకంటె తక్కువనగుచున్నపుడు మనకేమిచింతయని ప్రజలూరుకొనవచ్చును. కాని క్రొత్తప్రధానమంత్రి ఆచారిగారు రెండుశాసనసభలలో సభ్యులకును నెల ౧కి రూ ౧౦౦ అచొప్పున జీతమునకుకూడ ఏర్పాటుచేయదలచినారట! ఈ మొత్తమును లెక్కవేసిచూతము! మదరాసు అసెంబ్లీలో ౨౧౫ మంది సభ్యులుందురు. వారలందరకు నెల జీతముల మొత్తము రూ ౨౧౫౦౦ లగుచున్నను, మదరాసు కౌన్సిలులో ౫౬ మందిసభ్యులు, వారి నెలజీతములసంఖ్య ౫౬౦౦ రూపాయలగును. మొత్తము ఈరెండుశాసనసభల సభ్యుల నెలజీతములు కలిసి రూ ౨౭౧౦౦ లగును. దీనిని మంత్రులజీతము, కార్యదర్శుల జీతములమొత్తముతో చేర్చుచు — రూ ౩౪౬౦౦ లైనది: ఇది పూర్వము శాసనసభాసభ్యుల జీతములు లేవు. మంత్రుల కార్యదర్శుల జీతములు లేవనప్పుడు మంత్రులజీతమాత్రము ౧౧౫౦౦ రూ ౧౧౫౦౦ లకు రెండింతలకంటె మించినది ఈప్రకారము ఒకప్రక్క తగ్గించిన దానిని ఇంకొకప్రక్క రెండింతలుచేయుటకు కాంగ్రెసుపార్లమెంటరీబోర్డువారి ఆమోదము పొందబడినదా? వారామోదము నిచ్చినను ఇది తగునా? బహుశా ఇతరదేశములలో శాసనసభలసభ్యులకు జీతములొసగబడుచున్నవికదా అని సత్యమూర్తిగారు మొన్నటి వారాకాంగ్రెసు కార్యకారిణీసంఘతీర్మానము వెంటనే ఘోషించినమాటయే ఇందుకుసమాధానమేమో? ఆదేశముల జీవనంఖర్చును మంచిఆర్థికస్థితిలోనుండు ఇతరదేశముల నాదర్శముగా పెట్టుకొని మనమేలు ఈదగలము? దారిద్ర్యమునందు ప్రజాసేవకుఅటుంకమగనుండరాదు గనుక శాసనసభల సభ్యులకు జీతములుండవలెనని సత్యమూర్తిగారి వాదము. ఈమాటచెప్పి జీతము లేర్పరచినచో ఇపుడు శాసనసభలలోనుండు ధనవంతులగుసభ్యులకు గూడ జీతములొసగగలవు. పెద్ద సామ్రాజ్యాధిపత్యముగల బ్రిటనుదేశములో మదరాసురాష్ట్ర శాసనసభలకు అసెంబ్లీ సరిపోవు కామన్సు సభలో సభ్యులకుమాత్రమే జీతములు. కాని మన మదరాసు మంత్రివర్గమువారు బ్రిటను పార్లమెంటులోని "హౌస్ అఫ్ లార్డ్సు"కు సరిపోవు మదరాసు "లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలు"సభ్యులకును జీతము లేర్పరచదలచినారు!

అయితే ఈవెక్కువఖర్చును ఇంకొకమొత్తములో తగ్గించుటని మంత్రివర్గము నూచనలచ్చుట ఆతగ్గింపు ఏదో ముందుగా చూపించి తదుపరి నే ఈఅదనపుజీతముల ఖర్చువిషయము ప్రసక్తికి తేరాదా? ఎక్కడ తగ్గించుదురో! రాజగోపాలాచారిగారు మంత్రివర్గ మేర్పరచినతర్వాత పత్రికావార్తాహరులకు తక్కిన కాంగ్రెసు మంత్రులజీతములనుచూచి తమజీతములనుచూడ తగ్గించుకొనవలెనని సూచనచేసినారు. ఆ సూచన ప్రకారము తక్కినప్రభుత్వాధికారులు, ఉద్యోగులుతమజీతములను తగ్గించుకొనుమాట పట్టిపూట, జరిగినను ఎన్నడో ఏమో! అతగ్గింపుజరిగినతర్వాతనే మంత్రులకార్యదర్శులజీతములనుశాసనసభల సభ్యులజీతములను ఏర్పరచు విషయము ఆలోచించరాదా?

గాంధీమహాత్ముడు మొన్న శనివారము నాటి "హరిజన్" పత్రికలో కాంగ్రెసు మంత్రులకు హితవచనముల బోధించుచు వారలు ఇతరులకు ఆదర్శముగ మెలగవలెనును, కాంగ్రెసుఆఫీసుకు జనహర్షాలు ఒకపోవటి ఒక చౌకాపాలనను కొనుటలేదా—ఆసెట్టే కాంగ్రెసుమంత్రులను ఆదర్శము చూపవలసినదనినారు. ఇతరవిషయములపరిశీలకు పొరకము లేర్పరచకముందే సాలనఖర్చులలో ఒకవంకతగ్గించి ఇంకొకవంక పూర్వపుదానికే హెచ్చించుటకుపూనుకొన్నమంత్రులు గొప్పదర్జా నాటుబాటుచేసిన ఎవరికి కొతెను? కోలాయిపంచలుకట్టుకొనిన ఎవరికికొంతేను? రాజగోపాలాచారిగారు మొదట మంత్రివర్గ మేర్పరచ నిరాకరించి కే-వి-రెడ్డినాయుడుగారు మంత్రివర్గమేర్పడినతర్వాత అమంత్రివర్గమునకు ప్రతికూలముగప్రచారము చేసి చేసి విసుగెత్తి, ఉన్నట్లుండి టీకులలో, గాంధిమహాత్మునివద్దకు పోయి, చెవిలోఏదోఊది,—ఒకే, యూనిసు మంత్రిపదవులకై ఏమిపొత్తుకలాడినను పొరపాటునున్నావని కొన్ని పత్రికలు ఎత్తిపొడుచుచుండ—అయినను మునలాయనకు (గాంధిగారు) సంభాషణజరిగినదయ్యాలని అడిగిన విలేఖరులకు ధనవద్దీతనుకరించిరా చెప్పిరి. అయితే రాజగోపాలాచారిగారి ధనకవిత చాలాతమాషాగా ఉన్నది అనుటకు జరుగుచున్నదన్నమాట.

జాగ్రతగల ప్రయాణికుడు బాధ్యతనువహింపడు

ప్రయాణముచేయునప్పుడు రొక్కమును వెంటనుంచుకొనుట బాధాకరమును అపాయకరమునునై యున్నది. నిర్విచారముగా ప్రయాణము చేయవలెనని నయెడల

సెంట్రల్ బ్యాంకుయొక్క

ట్రావెలర్సు చెక్కులను ఉపయోగింపుడు

అవి:—

1. నష్టమగలుగకుండ కాపాడును.
2. రొక్కముకంటె సులభముగా తీసికొనిపోవచ్చును.
3. 25,50 100 రూపాయిలు మొత్తములలో దొరకును.
4. హెడ్డాఫీసులోను ముఖ్యమైన బ్రాంచీలలోను దొరకును. ఏబ్రాంచిలో నైనను పేటీకులో నైనను నగదు యివ్వబడును.

తెలుగుఫిలింల అవకతవకలు

శశాంకశేఖరుడు

ఈమూడుటాకీలు "కీనియోగ్రాఫిటింగ్" కూడా కొగాలేదు. అనవసరంగా ఫిలింలని పొడిగించి ప్రేక్షకులని విసిగించారు. పూర్తి ఫిలింలో కొన్నిదృశ్యనటులు కొనసాగించినా మొత్తంఫిలిం పొంతంగాలేకుండని చెప్పటానికి వీలులేదు. తెనుగునటులు అవసానంగా మొహాలని పిండుకుంటూ గట్టిగా అరవటానికిబదులు న్యూథియేటర్సు వాళ్ళ "దేవదాసు" "పూర్ణభక్త" "మంజిల్" లో సైగల్. కుమార్, పృథివిరాజులకుమల్లె మాట్లాడటం నేర్చుకోవాలి. టాకీల్లో ప్రవేశిస్తున్న మననటులు రంగస్థలంలో అనుభవం కలవారవటంవల్ల నాటకాల్లో నాలుగవకొన వాళ్లకికూడా వరిగ్గావినిపించటానికై గట్టిగాఅరిచిన అభ్యాసె సినిమారంగంలో ప్రవేశపెడుతూవున్నారు. కాని పరిస్థితులు మారినతరవాతకూడా గొంతుచించుకోవటం సమంజసంగావుండదు. తెనుగు టాకీలను సర్వతోముఖంగా అభివృద్ధి చేసేఅందుకు ప్రయత్నపడుతోవున్న ఉత్సాహికులు ఒకసేటాకీ హిందీతెనుగుప్రతులుతీస్తే మననటుల ప్రతిభ ఆంధ్రేతర ప్రాంతాలలో తెలుస్తుంది. దానివల్ల తెనుగునటులు. ప్రేక్షకులుకొట్టి దద్దమ్మలుకారు నాట్యకళోపాసకులని తెలుస్తుంది. పురాణగాథల్నివొదిలి సాంఘికకథలకి పూనుకుంటే మనవాళ్లు నాట్యకళను యెంతో అభివృద్ధిపరిచినవారవుతారు. టాకీల్లో యెప్పుడూ క్రొత్తవారిని తీసుకోవటంమేలని తోస్తుంది. యెందుకంటే క్రొత్తటాకీల్లో ప్రవేశించేవారికి మంచిశిక్షణనిచ్చి డైరక్టర్ వారిని ఫిలింకు అనుకూలంగా తయారుచేసుకోవచ్చు. రంగస్థలంలో అనుభవంకల నటుల్ని తీసుకొనిఫిలిం జయప్రదం చేయటానికై డైరక్టర్ ప్రయత్నంచేస్తే అహంభావపూరితులైన పురాణ నటులు డైరక్టర్ చెప్పు చేతుల్లో మెలగకపోవటం కూడా కద్దు. వయోభేదంవల్ల కూడా నటనలో యెన్నోమార్పులు వచ్చాయి. పురాతనరంగస్థలనటులు "నటన" అంటే కృత్రిమత్వానికే యెక్కువప్రాముఖ్యత యిస్తారు. ముచ్చుకి ప్రహ్లాదలోని హిరణ్యకశ్యపపాత్రని తీసుకొందాం. హిరణ్యకశ్యపు దంభేకూర్పుడూ, రాక్షసుడుగా ప్రదర్శించడమే నటకులు తమవిధిఅని తలుస్తారు. అతను గొప్పయోధుడు, మంచిపరాక్రమశాలన్న సంగతి వాళ్లకు తెలియదు. క్రూరత్వం. రాక్షసత్వంతప్ప హిరణ్యకశ్యపుడిలో ప్రదర్శింపదగ్గ సుగుణంఏమీ వాళ్లకికనపడదు. మనిషియెల్లప్పుడు క్రూరుడూ రాక్షసుడుగా వుండలేడు. జీవితపు కొన్నిఘట్టాలలో అతని మానుషత్వంకూడా బయటపడుతుంది. పురాణాల్లో చిత్రించిన హిరణ్యకస్యపుడిలో కొంచెం మానుషత్వంఆపాదించి నటులు, మనిషి దుష్టాంగత్వం నీచ వాతావరణంలో పెంపొందటవల్ల క్రూరంగా, అమానుషంగా యెల్లా పరివర్తనపొందుతాడో చిత్రించటం ప్రేక్షకులకి హృదయంగమంగా వుంటుంది.

నాట్యరంగానికి సినిమారంగానికి యెంతో భేదంవుంది తెనుగు పురాతన నటులు ఈభేదాన్నికూడా గమనించకపోవడం కడు శోచనీయం.

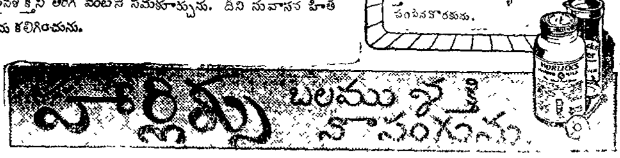
టాకీలద్వారా యితరరాష్ట్ర రచయితల ప్రతిభ హిందూదేశంలో వ్యాప్తమౌతూవుంది. దేవదాస్, చండీదాస్, పూజారిణివల్ల శరత్చంద్రుడు, డాక్టర్ మధురిక. ప్రతిఫల మేనాదివల్ల కె.యం.మున్షి ధూప్ఛాంవ్ వల్ల సుదర్శనుడు హిందూదేశ ఆబాలగోపాలంలో ప్రసిద్ధికెక్కారు. యితరరాష్ట్రాలవాళ్ళు టాకీలద్వారా తమరచయితలకు దోహదమిచ్చినట్లే మన తెనుగుటాకీల ప్రొడ్యూసరులుకూడా మనరచయితలకీర్తి నలుగడలవ్యాపింపజేయటానికై దోహదమివ్వాలి. వున్నవ లక్ష్మీనారాయణగారి "మాలపల్లి" తెనుగులో యిప్పటివరకు ప్రచురింపబడిన నవలల్లో అగ్రస్థానంవహిస్తుందు. అట్లాంటి ఉత్తమనవలారాజాన్ని మనవాళ్లు యింతవరకు ఫిలింతీయ్యకపోవడంకడువిస్మయం.

ఆంధ్ర విశ్వకళాపరిషత్తువారు ఉత్తమనవలని నిరూపించిన విశ్వనాధవారి "వేయుపడగలు" చాపిరాజుగారి "నారాయణరావు" ఫిలింకొవలేచియున్నాయి. ప్రతిభావంతమైన డైరక్టరు ఈమూడునవలల్ని ప్రొడ్యూస్ చేస్తే మననవలారచయితలకు, తెనుగుకళలకి యెంతో సేవచేసిన, వారవుతారు. చాపిరాజు, రామారావుగార్లు యస్.వి.యస్. కళాదర్శకులుగా స్థానంవారు సంగీతపు డైరెక్టరుగా, శివశంకరశాస్త్రిగారు. ముద్దుకృష్ణగారు, వెంకటాచలంగారి లాంటి ప్రఖ్యాతులు సీనియర్ లేఖకులు, దర్శకులుగా తెనుగువిశ్వర్ అని ప్రొడ్యూస్ చేయటానికి పూనుకుంటే మనటాకీలు హిందూదేశంలో గొప్పకీర్తి గడిస్తాయన్న సంగతి నిర్వివాదాంశము.

సూచన: మొన్న మొన్న నే కలకత్తారకీలం ద్రాపౌళలో చూడటంతటస్థించి అభిప్రాయ సగంవరకుచూచి విసిగెత్తియింటికితిరిగివచ్చాను.

—

సంస్థాన వార్తలు

మైసూరులో పోలీసు రెగులేషను

రెండవ దఫా బొమ్మకు శవాలంకారము

ఊరేగింపు చేసినవారి అరెస్టు

పోయిన గురువారమునాడు బెంగుళూరులో ప్రజాహితోద్యమములలో పనిచేయుచుండాని అనువారు మైసూరులో ఇటీవల బెంగుళూరునగర మేజిస్ట్రేటు పోలీసు రెగ్యులేషను దఫా ౭౪ ననుసరించి ఇచ్చిన పౌరస్వాతంత్ర్య భంగకరమగు నిషేధాజ్ఞయొక్క ప్రజల నిరసనభావమును వెల్లడించుటకై ఆదఫాయొక్క బొమ్మనొకదానికి పాడెగట్టి వల్లకాటికి తీసికొని పోవుచున్నామని ప్రకటించు పెద్దపత్రికలతో ఒక ఊరేగింపుదీసెను. ఊరేగింపు నగరముచుట్టును తిరిగినతర్వాత చామరాజపేటలో, పోలీసువారు సంచారిని అరెస్టుచేసి రాకపోకల నడ్డగించుచున్నాడను నేరము మోపిరి.

ఫెడరేషను పర్పాటుకై మరొక ఆంగ్లేయుడు రప్పించబడుట

భారతదేశపు ఫెడరేషనులో ఏయే సంస్థానములు ఏషరతులతో చేరగోరుచున్నది తెలియజేయవలసినదిగ పోయిన ఆగస్టునెలలో ఇండియా ప్రభుత్వమువారు సంస్థానాధిపతులకు వ్రాసియుండిరి. ఆలేఖలకుజవాబులుకూడ పంపబడియుండెను. అవచ్చిన ప్రత్యుత్తరముల నన్నిటిని ఒకక్రమపద్ధతిప్రకారము వర్గములుగ విభజించుటయందును, వాటినిగూర్చి బ్రిటిషు యింగ్లాండులోని "సెక్రటరీ ఆఫ్ స్టేట్" గారితోను ఇండియాప్రభుత్వ రాజకీయశాఖవారు ఆలోచనలు చేయుచున్నారనియు, ఆలోచనలు త్వరగాముగియునట్లు తోడ్పడుటకును, న్యాయ సంబంధము లైనక్లిష్టాంశములలో సలహానొసగుటకును జానియర్ పార్లమెంటరీ కౌన్సెల్ అగు జె. కొలెట్ గారు పిలిపించబడుచున్నారనియు ఇండియాప్రభుత్వమువారి ప్రకటనయొకటి వెల్లడిచేయుచున్నది. ఫెడరేషను ఎప్పుడు వచ్చునో ఏమోగాని, ఈలోపల ఆంగ్లేయ నిపుణుల దిగుమతివ్యాపారమునకు గిరాకి హెచ్చినది!

ప్రపంచతత్త్వజ్ఞ సమ్మేళనమునకు మైసూరుప్రతినిధి

మైసూరు దర్బారువారు రానున్న ఆగస్టు మొదటివారములో ప్రారంభమగు ౧౯౩౭ సం॥ లో ప్యారిసులో జరుగగల ప్రపంచతత్త్వజ్ఞ సమ్మేళనమునకు మైసూరుప్రతినిధిగ వి. సుబ్రహ్మణ్యయ్యరు గారిని పంపుచున్నారు. లార్డ్ పెర్సీగారు విశదతత్త్వజ్ఞాన మనునదిలేదని అన్నమాటకుపిరు ఆసమ్మేళనమందు సమాధానమొసగెదరట. ఈసమ్మేళన సమావేశము ముగిసినపిమ్మట అయ్యరుగారు తమను ఆహ్వానించిన ఇంగ్లాండు, ఫ్రాన్సు, జర్మనీ, ఆస్ట్రియామున్నగు యూరోపుదేశములలోని తత్త్వజ్ఞానపరిశోధనసంస్థలకు పోయెదరట. వారివెంట బెంగుళూరులోని రామకృష్ణమతమునకుచెందిన స్వామి సిద్ధేశ్వరానందగారు పోవుచున్నారు.

పాలెస్టైను విభాగము

పాలెస్టైనును రాయల్ కమిషనువారు ఆరుదేశములో అరబ్బులకుకొరకు ఒకభాగమును యూదులకొకభాగమును, బ్రిటిషువారికొక భాగమును—— ఇట్లు మూడుచీలికలు చేయవలెనని సిఫారసు చేసిరి— అరబ్బులందరును భారతదేశముసల్మానులును, ఇతరదేశముసల్మానులు ఈవిభాగమును దూషించుచున్నారు— అరబ్బులు మరల తిరుగబడునట్లుండుటచే, అలరులను అణచుటకు బ్రిటిషుయుద్ధనౌకలు పాలెస్టైను రేవులకు పంపబడినవి—

కాంగ్రెసు మంత్రులు

వార్ధా కాంగ్రెసు కార్యసంఘ తీర్మానము అన్ని పక్షముల దేశీయులచేతను, బ్రిటిషు పత్రికలు వాయకుల చేతను మెచ్చుకొనబడినది— తాత్కాలిక మంత్రివర్గములన్నియు రాజీనామానీయ నిశ్చయించుకొనినవి— మధ్యరాష్ట్రములో గవర్నరుగారు కాంగ్రెసు నాయకునిపిలువగావారు మంత్రివర్గముముగూడ ఏర్పరచిరి— ఇతర రాష్ట్రములలోగూడ గవర్నర్లు కాంగ్రెసు నాయకులను పిలువ నిశ్చయించుకొనిరి— కొందరిని పిలిచినారు—

అస్పృశ్యులు ఒకరివెంటనొకరు హిందూమతమునుండి జారుకొనుచుండ, ఇంకను మీ రెండిపట్టు వదలలేమని సనాతనులను ప్రతివారును హెచ్చరించుమారే! కాని మాదయున్యజొకడు అస్పృశ్యులు హిందువులలోనుండి లేచిపోయిన, హిందూమతములో ఇక అస్పృశ్యత ఉండకేయుండదుకదా. అది సంస్కర్తలకు మాత్రము సంతోషముకొవాలని అనుచున్నాడు!

* * * *

ఇపుడుజరుగుచున్న చైనా జపాను యుద్ధప్రారంభమునుగూర్చి రూటరు సంజయుడు జపాను చైనాసైనికులు తమాషాగా పోట్లాడుకొనుచుండ నిజమైనపోరాటము జరుగుచున్నదనిభ్రమించి దూరమునుండి ఒకజపానుసైనికుడు ఫిరంగిప్రేల్పుటచే యుద్ధము ప్రారంభమయ్యెనని తెలిపినాడు. యుద్ధము ప్రారంభమైనవెంటనే రూటరుకు మొదటి పోరాటము తమాషాయని తెలియగలిగినపుడు, జాలైవతేదివాడు ప్రారంభమైన యుద్ధము ఇప్పటికిని శాంతించకుండుటయేల! రూటరుకు సైనికులలో ఏఒకపక్షమువారినుండియో మాత్రమేకదా విషయము తెలిసినది. అటుగా పోరాడుచున్న ఇరుపక్షములవారలలో అన్యపక్షము ఒకరికైనను తమాషాపోరాటముయుద్ధముగా పరిణమించినట్లు తెలిసియుండునవియే రూటరుగారి వార్తలో సూచన. అమాత్రమునకు ఇంతరథ సమెందుకో? నిజమేమన జపాను "తోడేలు-గొర్రెపిల్ల" కథలోతోడేలువలె ముండే చైనాకుకబ

వినోదరత్నములు

చెవుము కి శాస్త్రి

లించుటకు సకలసన్నాహములను చేసికొనిసమయము వెదకుచున్నది!

* * * *

ఈసారి మైసూరుశాసనసభ బడ్జెటుసమావేశములో దివానుగారుఉపన్యసించుచు ఆర్థికమాంద్యము తొలగిపోవుచున్నదనుచు దానినిభూమిపన్నుబకాయిలమొత్తములు తగ్గుచున్నవనుమాటతో సమర్థించినారు. కానివారిప్రభుత్వముయొక్క అధికారమునందే తయారైన ౧౯౩౫–౧౯౩౬ సం॥పు మైసూరురాజ్యపరిపాలననివేదికలో సహకార సంఘములను గూర్చి ఇట్లువ్రాయబడినది. "సంఘముల సంఖ్యయు, సంఘసభ్యులసంఖ్యయు, వసూలైన మొత్తము అకంటెపేరియున్న బాకీమొత్తము లెక్కువగ నుండుటయు–వీటికన్నిటికిని ముఖ్యకారణము జనులఆర్థికస్థితిలో మాంద్యమింకయు ఎప్పటివలె నుండుటయే." దివానుగారు శాసనసభలో చెప్పినమాటనిజమో, లేక పైనివేదిక వాక్యము నిజమో! రెండు అభిప్రాయములును జాగ్రతగా ఆలోచించుకొని తయారు చేయబడినవే!

* * * *

సంయుక్తరాష్ట్ర ప్రధానమంత్రి ఛత్రి నవాబుగారు గవర్నరుగారికి రాజీనామా యొసగినట్లు జూలై నాటి ఇంగ్లీషుదినపత్రికలలో ప్రకటింపబడినదానిని ఖండించుచు, తాను "గవర్నరుగారికి రహస్యపుటుత్తర మొకదానిని వ్రాసియుంటి"ననియు, "అది పత్రికలలో వెల్లడిచేయుట కుద్దేశించబడినది కా"దనియు అనుచునే, "బ్రిటిషుప్రభుత్వ పక్షమున ప్రముఖులు చేయుచుండినప్రకటనలను, ఇచ్చట గాంధిగారిప్రకటనలను గవర్నరు దృష్టికి గొనివచ్చుటే లేఖయొక్క ఉద్దేశ్యము. పైప్రకటనలను బట్టి కాంగ్రెసువారు మంత్రిపదవుల నంగీకరించుటకే నిర్ణయించుచో నేనును నామంత్రులును మంత్రిపదవులనుండితొలగుటకు సిద్ధముగానున్నామనిమాత్రమే ఆలేఖలో తెలియచేసితిని" అని రహస్యమును ఆసోసియేటెడుప్రెస్సు ద్వారా పత్రికలలో వెల్లడించుట ఎందుకో!

* * * *

మరియొక రాజవంశీయుడు ఒకసారిపెండ్లియై విడాకులనిచ్చిన స్త్రీని వివాహమాడినాడు. వివాహము జూలై ౨౬వ తేదీ జరిగెను—స్వీడనురాజు సోదరుడనికమారుడగు ఛార్లెస్.ప్రిన్సుగారు రాజమందిరములో కొలువుచేయు ఒకనౌకరుకూతురితో (ఇదివరకుఇంగల్స్వానుఅనునరవిశార్య]వివాహమాయెను. పంచాంగకర్తలెవరుగాని ఈశ్వరనామసంవత్సరమునకుఇటువంటిఫలితములనుసూచించినటు కానరాదు. బహుశాపాశ్చాత్య ప్రపంచ సంబంధముల పంచాంగములలోనెక్కడనైన ఇట్టిఫలితము సూచింపబడియున్నదో ఏమో!

* * *

ఈజూలై నెల౧–వ తేదినుండి మద్రాసులోని "మాడర్ను హిందూహోటలు"వారు కాంగ్రెసుపార్టీకిజెందిన శాసనసభ్యులకు తక్కువరేటుకు భోజనము, బస మున్నగుసౌకర్యములనొసగుటకుఅంగీకరించిరని ఆంధ్రపత్రికలో ఒకవార్త. దీనిలోలోతు రహస్య మేమైయుండునో!

* * *

ఈసారి సరిహద్దురాష్ట్రములో వజీరుస్థానమందు అక్కడి కొండజాతులవారితోటి పోరాటముప్రారంభమై రామాసములు దాటినది; రోజుకు ఒకలక్షరూపాయలవంతున ఖర్చైనది ప్రభుత్వసైనికులో ౧౬౩మంది చనిపోయిరి; ౨౮౦మంది గాయపడిరి. ఇంతకు సాధించినది శత్రువులలో ౭౦౦ మందిని చంపుట, ౬౬౦ మందిని గాయపరచుట; అంతకంటె ఎక్కువ ఏమియులేదు! "పరిస్థితులు చాలవరకు దారికి వచ్చిన"వట గాని "అంతోశతగ్గలే"దని ప్రభుత్వమువారు ముఖము తప్పుకొనుచున్నారు. బ్రిటనులో ఆంగ్లపత్రికలే సరిహద్దులో ఇంతవరకు అవలంబించబడినవిధానము చెడినదనియు, ఇంకొకమార్గము చూడవలసినదనియు ఘోషపెట్టుచున్నవి, కనుక ప్రభుత్వమువారు విధిలేక అకొండజాతులవారియెడ సమాధానమార్గమవలంబించ నిశ్చయించుకొన్నట్లును, నారల చీటికిమాటికి ఇట్టిపోరాటములు రాకుండ శాశ్వతమైన ఏర్పాటుఒకటిచేసికొననిశ్చయించినట్లునువార్తలువచుచున్నవి. శాశ్వతపరిష్కారమునకు కాంగ్రెసుసూచించుసివిల్ పరిపాలనపద్ధతికంటె మరియొకటి ఉన్నదా! అపద్ధతి ఇదివరకొకసారి ఇండియా ప్రభుత్వమువారిచే ప్రయోజనవంతమగునట్లు అవలంబించబడినదే!

—— ——

The best medium for reaching 7 million Andhras, of the State Advertise in Golconda Patrika

గోలకొండపత్రిక

GOLKONDA PATRIKA

HYDERABAD-DECCAN

The First-Telugu Bi-Weekly in Andhra Desa and the leading Telugu Newspaper of H.E.H. The Nizam's Dominions.

వర్తకులకు

నిజాంరాష్ట్రపు ఎనిమిది జిల్లాలలోని ఆంధ్రులలో మీ వర్తకవృద్ధికి సాధనము? గోలకొండ పత్రికలో ప్రకటనము

Vol. 12. **Thursdy 22—7—1937** **No. 22**

నూతన శకారంభము

శాసనసభలో "వందేమాతర స్తవము"

దేశస్వాతంత్ర్యమునకు సర్వస్వమర్పించిన త్యాగమూర్తులగు మహర్షి బులుసు సాంబమూర్తిగారు రధ్యక్షులగుట

సంపూర్ణస్వాతంత్ర్య సిద్ధిప్రయత్నమే మనకర్తవ్యము

అహింసా సిద్ధాంతములపై జరుపబడుచున్న భారతస్వాతంత్ర్యసమర మద్వితీయము

(మా ప్రత్యేకవిలేఖరి)

మదరాసు; ౧౫-౭-౩౭:-

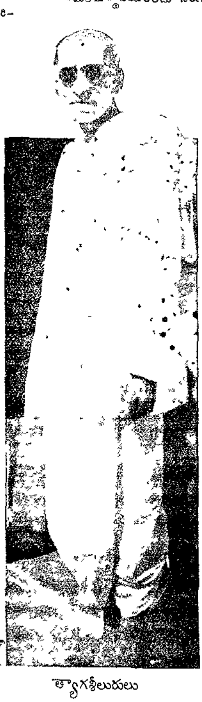
వార్ధాలో అఖిలభారత కాంగ్రెసు కార్యకారిణిసభయం దంగీకరింపబడిన పదవీస్వీకార తీర్మానము దేశమునం దలిజడి కలిగించినది; కలిగించుచున్నది. పరిపాలనారధము, కాంగ్రెసు నాయకులు పట్టుబట్టినపిదప, సాగుటకు రాష్ట్రములందు గవర్నరులకోరికపై యేర్పడిన తాత్కాలిక మంత్రివర్గములాదిగ కలిగించిన తొందరివారము. కాంగ్రెసు ధాటికినిలువలేక ఆతాత్కాలిక మంత్రివర్గము లన్ని రాష్ట్రములందునాడే బ్రతుకుజీవుడాయని రాజీనామా లొసగినవి; ఇంకను నొసగుచున్నవి- గవర్నరులీ రాజీనామాల నంగీకరించి మంత్రివర్గము లేర్పరచుటకు కాంగ్రెసు నాయకుల నాహ్వానించిరి- మనమద్రాసు రాజధానికి బహుకాలము నుండి యాశించుచున్న శ్రీరాజగోపాలాచార్యులుగారు ప్రధానమంత్రిత్వము స్వీకరించిరి- శాసనసభకు త్యాగమూర్తులైన శ్రీబులుసు సాంబమూర్తిగారు వక్త (Speaker)గా నేకగ్రీవముతో శాసనసభయంతయు "మహాత్మాగాంధీకిజై", "వందేమాతర"మను జాతీయధ్వనులతో ప్రతిధ్వనించుచుండ నెన్నుకోబడిరి-

అద్వితీయము

సభాధ్యక్షులగు శ్రీసాంబమూర్తిగారు ఖద్దరుటంగవస్త్రము, ఖద్దరుత్తరీయము, ఖద్దరు చంకసంచితో అధ్యక్షపీఠమలంకరించిన దృశ్యము మదరాసు శాసనసభకొక యపూర్వశోభకలిగించుటయేగాక కాంగ్రెసున కపరిమితానందము లాజయముకలిగించి తీరునని సూచించుచుండెను- ఇంతేగాదు శాసనసభాకార్యము వందేమాతరం జాతీయగీతముతో ప్రారంభింపబడుట మరొకవిశేషము- ఈవిధముగా యింతవరకేశాసనసభ ప్రారంభింపబడలేదనుట నిశ్చయము-

సాంబమూర్తిగారు తమను సభ్యు లేకగ్రీవముగా యెన్నుకొనినందులకు వమస్కృతుల తెలియపరచిరి.

సభ్యురాండ్రలలో నొకరగు శ్రీమతి లక్ష్మీశంకరంగారు వందేమాతరగీతమును మిగుల శ్రావ్యముగా పాడిరి- సభ్యులందరు ప్రార్థనపూర్తియగునంతవరకు తమతమ స్థానములందు నిలువబడిరి-

త్యాగశీలురులు

ప్రధానామాత్యులగు శ్రీరాజగోపాలాచార్యులుగారు సభాధ్యక్షులను సభ్యులకెరింగించుచు "మీరు మాతృదేశానికి సర్వస్వమర్పించిన త్యాగమూర్తులు- ఇట్టిమహనీయుని మీరధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనినందులకు నేనుమిమ్ముల అభినందించుచున్నాను- మాతృదేశ స్వాతంత్ర్యసమరము తీవ్రరూపముదాల్చిననాటినుండి నేటివరకువీరు దానియందులీనమై రేయింబవలు తీవ్రముగా కృషిసలుపుచున్నారు- నేడుమనము వీరిని అధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనుటచే రణరంగమువీడి ఆర్తమగుస్థాన మధిష్ఠించినందులకు సంతసము- ప్రజాస్వామిక దేశాల్లోనిపార్లమెంటరీ సాంప్రదాయములనుబట్టి వీరాస్థానమునకు అర్హులని విశదపడుచున్న"దని నుడివిరి-

పటేలుగారిసామ్యము

ఇంతేగాక యుట్టిస్థానముగురించి మాట్లాడునప్పుడు అద్భుతవ్యక్తియగు విఠలభాయి పటేలుగారిమూర్తి మనకుప్రత్యక్షమగుచుండును- నేడుదేశమంతా సగర్వముగా కీ-శే- పటేలుగారిని సంస్మరించుచున్నటుల వీరిని (అధ్యక్షులు) మనరాష్ట్రము సగర్వముగా చెప్పుకొనునటనిశ్చయము- వీరు ఆమహానుభావుని సాంప్రదాయములను తప్పకయవలంబించెదరనియాశించుచున్నా"నని బలికిరి-

కాంగ్రెసు కార్యప్రణాళికనుగూర్చి ముచ్చటించుచు "కాంగ్రెసుమంత్రివర్గమందలి నేను నాసహోద్యోగులు శక్తికొలది కాంగ్రెసుకార్యములతో సమానత్వమేర్పరచుటకు ప్రయత్నించెదము- నియోజకులవలన మాకార్య ప్రణాళికపూర్తిగా విచారింపబడినదనుట నిశ్చయము"నిరి-

శాసనసభయందలి వివిధపక్షముల ప్రతినిధులు సభానాయకుల యభిప్రాయముతో నేకీభవించినటుల విశ్వాసపరచుచు రాష్ట్రప్రభావియభివృద్ధికి అధ్యక్షులగు శ్రీసాంబమూర్తిగారొకయమూల్యోదాహరణమేర్పరచుట శుభావహమని తెలియపరచిరి-

అధ్యక్షులుసభ్యులకు కృతజ్ఞతాపూర్వక నమస్కృతులు తెలియపరచుచు "కాంగ్రెసువారు పదవిస్వీకరణసమస్య యంగీకరించుటవలన దేశమునందు నూతనరంగమేర్పడినది- సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమునకు ప్రతివారు ప్రయత్నించుట ముఖ్యకర్తవ్యము- దేశమందలి అన్నివర్గములకు ప్రాతినిధ్యమువహించినది కాంగ్రెసు- కాబట్టిప్రతివారి సేవసలుపుటయే యధ్యక్షునికర్తవ్యము- శాసనసభయొక్క స్వాతంత్ర్యము, గౌరవము నిబంధనలననుసరించి రక్షించుటకు శక్తికొలదికృషిసలిపెదన"ని విశదపరచిరి-

సభయందు నిష్పక్షముపూర్తిగా యవలంబింపబడునని తెలుపుచు "భారతవర్షము అహింసాపద్ధతిపై స్వాతంత్ర్యసమరము సాగించుభాగ్యముబడసినది; కొంతవరకు విజయవంతమైనద"నిబలికిరి-

ఉపాధ్యక్షురాలు

శ్రీమతి అచంటరుక్మిణమ్మగారు ఉపాధ్యక్షురాలుగా నేకగ్రీవముతో నెన్నుకోబడిరి- "అధ్యక్షుని, ఇతరసభ్యుల సానుభూతి సాయములతో తమబాధ్యత నిర్వహించుటకు ప్రయత్నించెద"నని తమకృతజ్ఞత తెలియపరచుచు బలికిరి-

ప్రధాన పార్లమెంటరీ కార్యదర్శి

శ్రీఅయ్యదేవర కాళేశ్వరరావుగారు శాసనసభలో ప్రధానపార్లమెంటరీ కార్యదర్శిగా నియమింపబడిరి-

—

కొచ్చిను

పత్రికలపై దాడి

(ఒకవిలేఖరి)

బొంబాయిలోని భారతీయ పౌరస్వాతంత్ర్యసంఘముయొక్క జనరల్ సెక్రెటరీగారు కొచ్చినుదివానుగారికి ఈక్రిందిలేఖ పంపినారు,

"ఘనతవహించిన కొచ్చిను మహారాజుగారు త్రివేంద్రమునుండి వెలువడు "మళయాళి" మరియు "భారత్ పత్రిక" అను రెండు మళయాళపత్రికలను తమ సంస్థానములోనికి దిగుమతిచేయరాదనియు, ఎక్కడగాని అమ్మరాదనియు ఒక శ్రీముఖమును జారీచేసిరని మాకు తెలిసినది. ఈశ్రీముఖము ఇటీవలనే సంస్థానములోనుండు పత్రికలపై విధించబడిన నిర్బంధముల వెనువెంటనేవచ్చుటచే సంస్థానప్రజల పౌర స్వాతంత్ర్యమునుగూర్చి మాకుచాల ఆందోళనగనున్నది. అత్యవసరచర్యగా వార్తాపత్రికల నిబంధనశాసన మనుదానిని శ్రీముఖముచే అమలుచేయుటయు, ప్రభుత్వవిధానమును విమర్శించినందుకు మూడు వార్తాపత్రికలపై న్యాయస్థానములలో చర్యగైకొనుటయు, రాజద్రోహభావముగల వ్రాతకై "వెస్టర్న్ స్టార్" అను పత్రికయొక్క సంపాదకునికి ౪ ఏండ్లు కఠినశైదుశిక్ష యొసగుటయు, కట్టుటకు సాధ్యముకానంత జమానతును అపేక్షించి "కేరళ" పత్రికను అణగద్రొక్కుటయు— ఇవన్నియు ఇటీవలజరిగినవే. పత్రికలహక్కులపై ఈవిధముగ దాడితీయుటవలన ఆందోళన కలుగుచుండుటచే భారతపౌర స్వాతంత్ర్యసంఘము నశించిన విశ్వాసమునుమరల కలిగించుటకై వెంటనే ఆశ్రీముఖములను రద్దుచేయవలసినదిగ గోరుచున్నారు."

భారత పౌరస్వాతంత్ర్య సంఘకార్యదర్శి మళయాళిపత్రికపై నిషేధాజ్ఞను అంతకుముందుపత్రికల హక్కులరొంప గైకొనబడిన ఇతర చర్యలతో సంబంధింప జేయుచున్నారు, ఐయితే ఆ "మళయాళి", మరియు "భారతపత్రిక" అనునవి తిరువాన్కూరులోచేరిన త్రివేంద్రమునుంచి వెలువడునవిఅని తెలిసికొనినపుడు ఆచర్యకు ఇటీవల తిరువాన్కూరు సంస్థానములో హరిజనులను రానిచ్చు దేవాలయములలోకి పోయినవారు శుద్ధిపొందిన గాని కొచ్చిను దేవాలయములలోనికి పోనుపీలులేదు. అని కొచ్చిను మహారాజాగారు ఇచ్చినఆజ్ఞకుకూడ సంబంధముండునేమోయని దూరపువారికి అనుమానము తోచకమానదు.

—

Printed and Published by G. Ramakrishna Reddy at the Golkonda PowerPress Hyderabad. Editor K. Balakrishna Reddy